

Maria Marcinkowska

1901–1982

Magister Maria Marcinkowska, zasłużona lektorka języka rosyjskiego naszej Uczelni, zamiłowany pedagog i człowiek o dużej wrażliwości społecznej, zmarła 13 października 1982 roku. W testamencie przekazała wszystkie swoje oszczędności, dorobek całego pracowitego życia na rzecz Uczelni, wyrażając życzenie, by zostało ufundowane stypendium dla studentów wskazanych przez władze Uczelni.

Spełniając ostatnią wolę Zmarłej, Senat Akademii Ekonomicznej w Poznaniu na posiedzeniu 23 stycznia 1985 roku ustanowił stypendium im. mgr Marii Marcinkowskiej jako nagrodę dla studentów, którzy osiągną najlepsze wyniki w nauce języka rosyjskiego w każdym roku akademickim.

Maria Marcinkowska urodziła się 24 marca 1901 roku w Pijanowie (Końskie). Niebawem jej rodzice, Jakub i Anna, wyemigrowali do Symferopola, miasta gubernialnego na Krymie, gdzie spodziewali się łatwiej znaleźć pracę i mieszkanie. Ojciec Marii, ślusarz kolejowy, dbał o to, aby w domu mówiono po polsku. Obok polskiej edukacji domowej Maria Marcinkowska ukończyła siedmioklasową szkołę rosyjską, a następnie Państwowe Gimnazjum Żeńskie w Symferopolu w roku 1918. Droga do Polski, z okupowanego przez wojska niemieckie miasta wiodła Marię Marcinkowską morzem przez Konstantynopol i Riwierę Francuską. Do Warszawy dotarła w roku 1919.

Pragnęła pracować jako nauczycielka, ukończyła więc Seminarium Nauczycielskie w Inowrocławiu w roku 1923. W mieście tym podjęła też pierwszą pracę nauczycielską. W roku 1925 złożyła egzamin kwalifikacyjny ze specjalnością języka polskiego. Nie poprzestała na tym, dążyła wytrwale do zdobycia wyższego wykształcenia. Nie przerywając pracy, przygotowywała się eksternistycznie do matury: Złożyła ją w Gimnazjum im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu w roku 1929. Następnie przeniosiła się do Poznania, aby móc studiować. Podjęła tu pracę w szkole powszechnej na Jeźcach.

Maria Marcinkowska, nie mając żadnej pomocy finansowej od rodziny, musiała studiować, łącząc pracę z nauką. Opłacała studia i utrzymywała się ze skromnej pensji nauczycielskiej. Dążąc do poprawy swoich warunków materialnych, ukończyła też dwuletni Wyższy Kurs Nauczycielski z rysunków i robót ręcznych. Dzięki temu, pra-

ując dodatkowo, zwiększyła nieco swoje niewielkie dochody. Studiowała na Uniwersytecie Poznańskim pedagogikę i filologię klasyczną. Studia z pedagogiki zakończyła pracą magisterską napisaną u prof. Stefana Błachowskiego *Ejdetyzm u dzieci szkolnych w Poznaniu* w roku 1939.

Okres okupacji spędziła Maria Marcinkowska w Poznaniu, pracując przymusowo w różnych urzędach niemieckich, między innymi w Urzędzie Katastralnym. Przez pewien czas prowadziła tajne nauczanie dzieci polskich z zakresu historii i języka polskiego. Narastający jednak terror hitlerowski zmusił ją do przerywania tej działalności. W czerwcu 1944 roku Maria Marcinkowska została wysłana na tzw. kopanie rowów. Kopała je przez pół roku najpierw w Bojanowie Starym w Wielkopolsce, a następnie w różnych miejscowościach w okolicy Warszawy. Ciężka praca fizyczna spowodowała znaczną utratę zdrowia, powodując długotrwałą chorobę. W czasie walk o Poznań w roku 1945 zostało zbombardowane jej mieszkanie. Maria Marcinkowska straciła tym samym cały dobytek dotychczasowej pracy i była zmuszona do zamieszkania w pokoju sublokatorskim.

Zaraz po wyzwoleniu miasta zorganizowała naukę w Szkole Podstawowej nr 7 na Jeźycach, w której pracowała przed wybuchem wojny. Po powrocie kierownika tej szkoły do Poznania z byłego Generalnego Gubernatorstwa podjęła pracę w Liceum Pedagogicznym w Poznaniu jako nauczycielka języka rosyjskiego. W tym samym roku, po odbyciu specjalistycznego kursu w Warszawie została kierownikiem Okręgowego Ośrodka Języka Rosyjskiego w Poznaniu. W tym charakterze organizowała kursy dla nauczycieli języka rosyjskiego w województwie i hospitała lekcje z tego języka. Prowadziła też zajęcia z gramatyki i metodyki języka rosyjskiego oraz kursy tego języka dla pracowników urzędów i instytucji państwowych.

W roku 1950 podjęła pracę w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Poznaniu jako lektor języka rosyjskiego, na którym to stanowisku pracowała do roku 1969, tj. do chwili przejścia na emeryturę. W całym okresie pracy w Uczelni Maria Marcinkowska działała na polu społecznym. Założyła w Uczelni Ligę Kobiet, której przez kilka lat była przewodniczącą, oraz opiekowała się w latach 1963–1967 Uczelnianym Towarzystwem Przyjaźni Polsko-Radzieckiej. W latach 1954–1958 była radną Dzielnicowej Rady Narodowej Poznań Jeżyce i w czasie tej kadencji pełniła funkcję przewodniczącej Komisji Oświaty i Kultury. W roku 1962 została wybrana przez lektorów Studium Języków Obcych naszej Uczelni na męża zaufania do Podkomisji Lektorów Wyższych Uczelni Poznania i Torunia przy Wojewódzkiej Komisji Środowiskowej Związku Nauczycielstwa w Poznaniu.

Maria Marcinkowska odznaczała się dobrocią. Zaznawszy niedostatku, była szczególnie wrażliwa na troski materialne młodzieży studiującej. Pomagała, jak tylko mogła. Zdarzało się, niestety, że nadużywano jej wrażliwości. Nie wpływało to jednak na zmianę jej postępowania.

Wiosną 1980 roku Maria Marcinkowska uległa ciężkiemu wypadkowi na ulicy – została potrącona przez tramwaj. W czasie długotrwałego pobytu w szpitalu była pod opieką Uczelni, gdyż nie miała żadnej rodziny. Po opuszczeniu szpitala Uczelnia umieściła ją w Państwowym Domu Pomocy Społecznej w Śremie, chora bowiem nie mogła już samodzielnie prowadzić dalszego życia. Zmarła w tej placówce i została pochowana na tamtejszym cmentarzu.

W pamięci tych, którzy znali Marię Marcinkowską, pozostaje ona jako człowiek prawy, niezwykle skromny i pracowity, z uporem dążący do podnoszenia swoich kwalifikacji, oddany młodzieży akademickiej i Uczelni.

Urszula Hoffmann